Ч. 31. Неділя, дня 9. лютого 1919. Рік II.

Поодиноке число стоїть 50 шагів сотиків

Редакція й Адміністрація Станіславів, Грушівського 60

НОВЕ ЖИТТЯ

Виходить кождого дня з виїмкою понеділків

Условини передплати: річно грив. К. 140 півріучно „ 70 чвертьріч. „ 35 місячно „ 12

Рукописей не звертаєтьтя.

Відкликання української делеґації з Москви.

Нота і універзал Директорії. — Мир на основі Вільзонівських точок. — Страйки в Анґлії. — Резолюції учительского з'їзду.

Обновлення школи.

Нема ві одної школи у нас, що не потребувалаби основної реформи. Се й не дивно, бо досі не мали ми майже ніякого впливу на школи. Наші противники і ті, що хотіли нас цупко держати в руках, взяли собі немов монополь виключного впливу на виховання молодих поколінь. Через те зовсім зрозуміле, що сьогодня чути з усіх боків згідні голоси за реформою усіх типів шкіл.

Не від нині домагається наш нарід знесення ріжниць поміж міськими і сільськими народніми школами. Се домагання називають зматанням до однотиповости народньої школи Через сю реформу осягнулиби ми те, що дитина по укінченню сільської школи могла би без перешкод перейти до середної школи і не потребувалаби до того окремо приготовлятися. Не потребуємо, здається, вказувати на величезні користи із сеї реформи для дальшої будови нашої молодої держави; а також з окрема для українського селянства.

До незвичайно важних реформ школи взагалі в демократичному напрямі належить цілковита безплатність шкільної науки. Повна безплатність виглядалаби так, що ученик дістававби шкільні книжки і підручники та помічні середники даром, а навіть ті спосібні ученики, котрих родичі не моглиби удержувати в школі, діставалиби даром харч, мешкання та одіж. Очевидно, що ся реформа відноситься до усіх шкіл, та ще вона важнійша для учеників середних і висших шкіл, чим для учеників народніх шкіл. Безперечно, що ся реформа накладає на державу, зглядно на ті громадські чинники, що взялиби на себе переведення в життя сеї реформи, незвичайно великі матеріяльні тягарі.

Через те вона можлива тільки при дуже добрім стані фінансовім держави, зглядно згаданих громадських чинників.

Про другі сторони реформи шкільництва говорили ми в однім із попередних чисел, а про зміни потрібні по середних та висших школах напишемо другим разом.

Резолюції учительського з'їзду.

Нині передала депутація народнього учительства, вибрана на загальним західно-українськім учительськім з'їзді в Станіславові, представникам правительства ухвалені тим з'їздом резолюції отсього змісту:

1) Народне учительство стало фактично державними урядниками і бажає щоби з сього факту витягнено усі консеквенції,

2) Народне учительство бажає почислити воєнні літа учителям і учителькам подвійно до служби і емеритури, з правом 5-тилітних додатків,

3) Жадає також неузалежнення школи від політичної адміністрації та установлення шкільних урядів (місцевих) та шкільних комісаріятів (повітових), як також співучасти учительства при укладанню шкільного закона.

З'їзд вислав телеґрафічно привіт Директорії Української Народньої Республики на руки голови Директорії В. Винниченка.

До виконавчого комітету народнього учительства вибрано також представника жидівського учительства.

По Україні.

Нота і універзал Директорії. У. П. Б. Радіо з Винниці, 5. II. — Радіо з Винниці подає протест Трудового Конгресу проти захватів Української території і посягань на українську незалежність в часі, коли Україна оголосилась невтральною. — Дальше подає радіо відозву Трудового Конгресу до укр. армії і універзал до укр. народа (селянства і робітництва) стати під стягами укр. армії для оборони незайманости укр. території та до боротьби за права трудового народа.

В ноті до народів всего світа зазначується, що 40-міліоновий нарід має право на заступництво на мировій конференції в Парижі, та протестуєсь проти посягань сусідів на укр. землю. Нота звертаєсь до народів всего світа, щоби поробили відповідні кроки у других держав для зреалізовання змагань укр. народа. — Підписав міністер закордонних справ Чеховський.

Страйки в Анґлії.

У. П. Б. Гага. 4. II. — Анґлії грозить вибух нових страйків. Також і союз залізничників жадає скорочення робучого дня та підвисшення платні. Навіть і начальники стацій грозять приступленням до страйку. Будівельні робітники жадають підвисшення платні о 20%. Ціла преса займається причиною страйку. „Observeri“ є тої думки, що міністер публичних робіт мусить бути заступлений сейчас досвідченим членом „Labour-Partie“ — таким, що сам був робітником, належав до професіональної спілки, був на конгресі робітників та знає настрій працюючих мас. Після всякої провдоподібности утвориться в коротці Національна Рада роботодавців та провідників професіональних союзів. Крім того має бути з кождім промисловім центрі утворена рада роботодавців та робітників.

Страйк в Ґлязґові. У. П. Б. Ротердам, 4. II. Після „Нев Роттердамше Коурант“ змінилося положення в страйку в Ґлязґові дуже мало. Прибуло пять танків і виставлено їх на ринку. На перестанках моторових омнібусів і трамваїв приходить до стичок.

Телеґрами.

За прискореням мирової акції. У. П. Б. Париж. 5. II. Усі комісії працюють тепер у прискореннім темпі, щоби можна було чим скорше запросити представників центральних держав. А саме участь сього заступництва є так довго недопустима, як довго не буде вияснено питання участи у відшкодованню та відбудові. Як що одначе ся справа вияснится, то зараз стане на чергу підписання прелімінарного мирового договору. Відносини народів повернуть потім на давну дорогу.

Мир на основі Вільзонівських точок. У. П. Б. Берно, 5. II. Після певних паризьких вісток, приняли союзні держави 14 точок Вільзона. Мир має отже бути заключений на основі вільзонівських точок.

Відкликання української делеґації з Москви. У. П. Б. Радіо з Жмеринки, 6. II. Товариш міністра закордонних справ Скребчевський повідомляє Комісарінт заграничних справ в Москві, що мирова делеґація, на чолі якої стоїть Мазуренко, відкликається.

Білоруська република. У. П. Б. Радіо з Москви, 6. II. Білоруська"совітська Република запрошує всі народи і їх правительства ввійти в безпосередні зносини з нею.

Росія хоче порозуміння з коаліцією. У. П. Б. Париж, 5. II. Як доносить „Ехо де Парі" вислано з Москви до Парижа і Берліна радіотелеґраму, в котрій російський народній комісар по закордонним справам, Чічерін, повідомляє коллеґію уповноважнених народом, що він одержав радіо з вістками із преси, де сказано, що представники коаліції в Парижі запросили ріжні російські правительства до участи в конференції на Княжих (королівських) островах. Народній комісар додає, що з боку коаліції не надійшло формальне запрошення на ту конференцію. Але ужиється всіх заходів, щоби дійти до порозуміння з коаліцією.

Мобілізація в Росії. У. П. Б. Будапешт, 5. II. До „8-Урблятт"-у доносять з достовірного жерела, що большевицьке правительство в Москві зарядило мобілізацію 15-ти річників, щоби всіми средствами піддержати офензиву на усіх фронтах.

Боротьба проти Спартаківців. У. П. Б. Берлін, 5 II. Німецькі урядники поставили робітничим і жовнірським радам в усіх великих містах ультімат, в якім взивають їх залишити виступи проти правительства, бо в противнім разі урядництво розпічне всюди страйк. Правительство приготовляється енерґічно до виступу проти спартаківців, які тепер держаться ще в богато містах.

Робітничі і жовнірські Ради в Німеччині. У. П. Б. Берлін, 3. II. „Форвертс" доносить: Робітничі і жовнірські Ради в Ерфурті та Айзенах обсадили телеґрафічні бюра а всі телеграфи, котрі в який-небудь спосіб стоять в звязку з правительством та установчими зборами, підлягають конфіскаті.

Греція жадає Царгороду. У. П. Б. Париж, 5. II. Найвисша воєнна рада буде відложена до найблизшої пятниці, тому, що Льойд Джордж через відносини в Англії мусить їхати до дому, а Вільзон удається в пятницю до Бріссель. Венізельос підніс на засіданню претенсії Греції на Константинопіль; а якби се не було можливе, то нехай би Константинопіль інтернаціналізовано.

Союз народів.

Радіо з Парижа. В середу вечер відбулося засідання комісії Союза народів під президією Вільзона. До делеґацій попереднього засідання долучились ще делеґації: Румунії, Польщі, Чехо-Словаків і Греції. Делеґати, зачали дискусію над артикулами, держучись такої основної гадки: зробити все можливе, щоби усунути на будуче війну і старатися залагодити конфлікти мирною дорогою. Цілковита згода делеґатів в проблємах, які їм поручено, дозволила втягнути до акції много держав і практичний вислід — здається — наступить скорше, чим з початку сподівались. При виході, особи, що були на засіданню, не могли впрочім укрити свого вдоволення. Франція відновила диплломатичні зносини з Фінляндією.

У. П. Б. Берно, 5. II. — По достовірним звідомленням предкладається в американському проєкті союза народів, що усі народи мають разом вибрати президента союза народів, котрий буде мати найвисшу владу. Йому має підлягати армія, що перепре усі жадання союза народів.

Лемківщина під польською інвазією.

(По оповіданням дра М. Савчака).

В Сяноці арештовано всіх Українців, лише декому вдалося втечи. Арештованих відпроваджувано до полевого суду в Хирові. Таке сталося з комісарем скарбу Ґрехом, з урядником суду Голейком. Ці люде навіть не займалися політикою. Арештовання відбуваються звичайно нічою.

Русофіли відносяться до Українців рівно як Поляки ворожо, однак се лише не значна ґрупа інтеліґенції. Ціла Лемківщина стоїть по стороні Українців. Настрій піднесений. По всіх селах було утворено сільські міліції. Найбільше пригноблюючо ділає факт, що всі забули на Лемківщину.

Поляки граблять і палять села. В селі Улюч, де селяне спротивилися реквізиції, кількох селян розстріляно між иншими 14 літного ґімн. ученика Власевича.

З музичного світа.

Довідуємося, що любителям музики вдалося запросити молодого артиста пяніста Евстаха Городиського, який ізза воєнних обставин перебуває довший час в Станіславові, щоби виступив в нашім місті з концертом. Наш артист-віртуоз є учеником знаного голляндського пяніста Еґона Петріого, якого ми недавно чули та щиро подивляли.

З театру.

Вистави для війська. Від цего тижня почавши грати-ме Укр. Чернов. Театр одно представлення в тижні виключно для військової мужви. — Перше представлення в неділю 9-го лютого о год. 6·30 веч. Невольник, істор. образ на 5 дій М.Кропивницького. Слідуюча вистава для війська в пятницю дня 14. лютого „Степовий Гість", істор. драма на 5 дій Грінченка. — Вступ для мужви 1 К. для офіцирів 2 К. Білєти продається в день вистав при касі театру від год. 3. по пол. Військові власти зволять ласкаво повідомити о тім мужву. Дирекція.

Останні вісти.

У. П. Б. Люґано 5. II. — Льондонські заступники часописів „Secollo" і „Corriere della Sera" представляють сумний образ страйку в Льондоні. „Secollo" побоюється большевизму, котрий допровадив вже в Бельфаст і Ґлязґові до кровавих боїв між військами а робітниками. „Corriere della Sera" думає, що ті розрухи є готові перейти також до Льондону. Правительство мусить всею силою виступити, бо положення є дуже поважне. В Льондоні сподіваються страйку в ґазівнях і електровнях.

У. П. Б. Станіславів, 7. II. Українська Національна Рада. — Вчора пополудни відбулося засідання Комісії заграничних справ, а сьогодня засідання комісій; заграничної, законодатної та земельних справ.

Оповістки.

Полеві духовники. Священики, котрі хотять повнити службу як полеві духовники Українського Війська, зголосять листовно чи депешою свої місця осідку — Висшому Полевому Духовному Урядові в Станіславові.

Всі українські часописи схотять ласкаво це оголошення передрукувати.

Нач. редактор: Др. Ростислав Заклинський. З печатні Ст. Хованця в Станіславові Відвічальн. редактор: Лесь Рудий.